

Transpordiamet
info@transpordiamet

Eesti sõidukite ajaloolistest registreerimisandmetest

Eesti Vanatehnika Klubide Liidu üks tegevuse eesmärke on vanatehnika alase pärandi säilitamine. Selle hulka kuulub ka vanasõidukite ajaloo uurimine ja talletamine. Selline tegevus on põhiosas vabatahtlik ja ühiskondlikus korras teostatav, kuid Eesti Vanatehnika Klubi Liit püüab seda koordineerida ja toetada, et meie tehnikapärand säiliks parimal võimalikul viisil. Üheks osaks selles tegevuses on ka vanasõidukite ajaloo uurimine ja selleks sobivate tingimuste loomine. Oma senises tegevuses:

- oleme toetanud Rene Levulli koostatud raamatu „Automotokroonika. Tsaariaeg“ koostamist ja väljaandmist.
- anname välja ajakirja „Vanad Veljed“, milles muuhulgas on kaardistatud registreerimismärkide, juhilubade, registreerimisdokumentide, liiklemise õigusaktide ja liikluse kontrollimise ajalugu alates esimese mootoriga tänavasõiduki Eestisse saabumisest kuni tänapäevani
- toetame vanamootorrattaklubi Unic-Moto ajakirja „Tempo“ vanasõidukite ajaloo ja vanatehnikaliikumise ajaloo artiklite väljaandmist
- oleme andnud välja raamatu „Eesti Vanatehnika lugu. 1918-1975“.
- korraldame vanasõidukite tunnustamist, peame sellekohast registrit, kus muuhulgas kajastame ka selle sõiduki registreerimismärkide ajalugu
- toetame 2002. aastal loodud Eesti Antiikautode Galerii, mis on keskendunud enne 1945. aastat valmistatud ning Eestiga seotud sõidukite ajaloo säilitamisele
- süstematiseerime Eesti vanatehnikaliikumise ajaloo raamatu väljaandmiseks ning seejärel riiklikule arhiivile üleandmiseks Valeri Kirsi valduses olnud materjalid ja raamatukogu, mis kajastavad klubi Unic tegevust 1975 kuni 1994.
- jätkame raamatu „Eesti Vanatehnika lugu. 1976-1994“ koostamist ja väljaandmist.

Pika-ajalise vanatehnika-ajaloo uurija Heiki Perli surma järel oleme üle võtnud tema valduses olnud Riikliku Autoinspeksiooni registrikaardid. Neid registrikaarte on ca 200 000. Teadaolevalt otsustati need valdavalt 1946. kuni 1975. aastani koostatud registrikaardid hävitada 1993. aastal seoses Riikliku Autoregistrikeskuse kolimisega, kuid klubi Unic entusiastid päästsid need hävitamisele määratud ajaloolised dokumendid. Eesti Vanatehnika Klubide Liidu eestvedamisel tegeldakse praegu nende registrikaartide süstematiseerimisega, et neid oleks võimalik kasutada sõidukite ajaloo uurimisel. Registrikaartidel olevad andmed on osaliselt dubleeritud ka Transpordiameti arhiivis asuvates registreerimisraamatutes. Senised üksikute sõidukite ajaloo uurimisel tehtud päringud on toonud esile selle, et andmed registrikaartidel ning registreerimisraamatutes ei ole identsed, vaid teineteist täiendavad:

- Osade sõidukite või registreerimismärkide kohta on olemas andmed üksnes registrikaardi näol või ainult registreerimisraamatu näol.
- Osa registrikaarte on hävinenud ning ka osa registreerimisraamatuid on hävinenud.
- Registrikaartidel on sageli mitme järjestikuse omaniku andmed, samuti andmed eelneva(te) või järgneva registreerimismärgi kohta. Registrikaartidel sagedamini andmed sõiduki identiteedi kohta – so raaminumber, kere number, mootori number, vahel ka ümberehitused. Mõnikord on selline info ka registreerimisraamatus, kuid andmed ei ole alati kattuvad – mõnikord on rohkem andmeid registrikaardil, mõnikord registreerimisraamatus

Registrikaartide süstematiseerimise käigus on tekkinud vajadus võrrelda kogutud andmeid ja täiendada neid süsteemselt Transpordiameti arhiivis olevate andmetega. Käesoleval ajal oleme keskendunud perioodile 1946 kuni 1971, so kui ajani kui hakati välja andma registreerimismärke seeriast EAA (seoses järjekordse registreerimismärkide standardi muutumisega ning 1946 kuni 1959 väljastatud registreerimismärkide kasutuselt kõrvaldamisega). Need andmed on seega vähemalt 55 aastat vanad. Eesmärgiks ei ole isikuandmete kogumine või süstematiseerimine, vaid kaardistada seda, millist tüüpi ja marki sõidukid on olnud sellel perioodil Eestis registreeritud ning talletada registreerimismärkide vahetamise ajajoon. Sellised andmed on ka kaasaegses liiklusregistris avaandmed, st kasutatavad kõigile. Kui konkreetse sõiduki ajaloo uurimisel on vajalik analüüsida või tutvuda sõiduki omanike andmetega, siis tuleb seda lahendada üksikjuhtumi tasemel samamoodi nagu kaasaegses liiklusregistris ja tuvastada põhjendatud huvi.

Eelnevast tulenevalt on meile koostöö parandamiseks järgmised ettepanekud:

- **Palun leida võimalus pärast meie valduses olevate registrikaartide säilitamiseks Transpordiameti arhiivis**, kuna need on ajaloolised dokumendid ning peaksid olema säilitatud riigi, mitte ühiskondlikus korras ja eraisikute kaudu tegutseva kogukonna poolt. Süstematiseerimine võtab veel aega ning üleandmise aja saame kokku leppida siis, kui Teil on selleks valmisolek ning kaardid on süstematiseeritud.
- **Palun võimaldada teaduslikul eesmärgil ligipääs neile registrikaartidele, mis on veel säilinud Transpordiameti arhiivis**, et needki süstematiseerida ja ühendada meie valduses säilinud kaartidega. Registrikaartide süstematiseerimise aluseks on sõiduki registreerimismärk, kuna see on ainus viis, kuidas võrrelda andmeid registreerimisraamatutes ja teostada tulemuslikult otsinguid. RAI ajal oli registreerimiskaartidel selline süsteem, et iga registreerimistoimingu kohta koostati kolm kaarti, millest üks jäi piirkondlikku autoinspeksiooni, üks edastati vabariiklikku autoinspeksiooni ja üks edastati siseministeeriumile. Meie valduses on registrikaardid valdavalt vabariiklikust autoinspeksioonist, kuid Transpordiameti arhiivis on valdavalt üksikutest piirkondlikest allüksustest saadatud registrikaardid. Nii omal ajal kui ka praegu on oluline need ühendada lõpptulemina üheks nõ üleriigiliseks süsteemiks, kuna piirkondade põhise eristamise vajadus puudub ning ei võimalda teha tulemuslikke päringuid (alati ei ole teada registreerimismärgi väljastamise piirkond ning märkimisväärne osa sõidukitest säilitas ühest piirkonnast teise liikudes senise registreerimismärgi, st kaart on hoopis teises piirkonnas, kui registreerimismärgi väljastamise piirkond)
- **Palun võimaldada teaduslikul eesmärgil ligipääs registreerimisraamatutele**, et võrrelda ja süstematiseerida registrikaartidel olevaid andmeid.

Oleme teadlikud sellest, et sõidukite omanike ning nende elukohtade andmed on tundlikud ning neile juurdepääs on piiratud. Kuna aga uuritav periood on enam kui 55 aastat tagasi ning valdavalt on tegemist asutuste ja organisatsioonide sõidukitega, siis oht kellegi isikuandmetele on välistatud. Meie eesmärgiks ei ole omaniku andmete kogumine, vaid sõidukite ajaloo uurimine.

Eesti Vanatehnika Klubide Liidu poolt tegelevad kaartide süstematiseerimisega Indrek Sirk, Tiit Talts, Rein Veldi ja Rain Vaikla.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tõnu Piibur

MTÜ Eesti Vanatehnika Klubide Liit juhatuse liige

Koostaja Indrek Sirk, telefon +372 5136991, indrek.sirk@gmail.com